

Pääsiäiskauden kolmannen viikon perjantai

Kristus nousi kuolleista!

Päivän epistola

(Ap.t. 8: 40 – 9: 19)

”Niinä päivinä Filippos ilmaantui sitten Askodiin. Evankeliumia julistaen hän kulki kaupungista kaupunkiin, kunnes tuli Kesareaan. Saul uhkui yhä vihaa ja murhanhimoa opetuslapsia kohtaan. Hän meni ylipapin luo ja pyysi tältä Damaskoksen synagogille osoitettuja kirjeitä, jotka valtuuttaisivat hänet vangitsemaan tuolle tielle lähteneet, sekä miehet että naiset, ketkä vain käsiinsä saisi, ja tuomaan heidät Jerusalemiin. Matkalla, Saulin ollessa jo lähellä Damaskosta, taivaasta leimahti yhtäkkiä valo hänen ympärilleen. Hän kaatui maahan ja kuuli äänen sanovan: ”Saul, Saul, miksi vainoat minua?” Hän kysyi: ”Herra, kuka sinä olet?” Ääni vastasi: ”Minä olen Jeesus, jota sinä vainoat. Nouse ja mene kaupunkiin. Siellä saat kuulla, mitä sinun on tehtävä.” Saulin matkatoverit seisoivat sanattomina. He kuulivat äänen mutta eivät havainneet ketään. Saul nousi maasta, mutta kun hän avasi silmänsä, hän ei nähnyt mitään. Toiset veivät hänet Damaskokseen kädestä taluttaen. Kolmeen päivään hän ei nähnyt mitään, ei syönyt eikä juonut. Damaskoksessa oli Ananias -niminen opetuslapsi. Herra puhutteli häntä näyssä: ”Ananias!” ”Tässä olen, Herra”, hän vastasi. Herra sanoi: ”Mene Suorallekadulle ja kysy Juudaksen talosta Saulia, jota kutsutaan Tarsolaiseksi. Hän rukoilee, ja näyssä hän on nähnyt, että Ananias -niminen mies tulee sisään ja panee kätensä hänen päälleen, jotta hän saisi näkönsä takaisin.” Ananias vastasi: ”Herra, minä olen monilta kuullut, kuinka paljon paha se mies on Jerusalemissa tehnyt sinun pyhillesi. Tännekin hän on tullut ylipappien valtuuttamana vangitsemaan kaikki, jotka huutavat avuksi sinun nimeäsi.” Mutta Herra sanoi hänelle: ”Mene, minä olen valinnut hänet aseekseni, tunnustamaan nimeäni maailman kansojen ja kuninkaiden ja myös Israelin kansan edessä. Minä tulen osoittamaan hänelle, että hän joutuu paljon kärsimään minun nimeni tähden.” Ananias lähti. Hän meni sisälle taloon, pani kätensä Saulin päälle ja sanoi: ”Saul, veljeni! Herra on lähettänyt minut – Jeesus, joka ilmestyi sinulle, kun olit matkalla tänne. Hän lähetti minut, jotta saisit näkösi takaisin ja täytyisit Pyhästä Hengestä.” Samassa oli kuin suomet olisivat pudonneet Saulin silmistä, ja hän näki jälleen. Hän nousi jalkeille, ja hänet kastettiin. Ruokaa nautittuaan hän taas voimistui.”

Filippos ilmaantui sitten Askodiin. Kaupungin nykyinen nimi on Ashdod, ja se sijaitsee Gazasta pohjoiseen Välimeren rannalla. Seuraavan kerran Filippos mainitaan Kesareassa, kun Paavali vierailee hänen luonaan (Ap.t. 21:8). Kesarea ei nyt tarkoita Gennesaretin järven rannalla olevaa kaupunkia, vaan toista, Välimeren rannalla olevaa kaupunkia, Caesarea Maritima’a. Samassa kaupungissa asui sadanpäämies Kornelius, jonka Pietari kastoi (Ap.t. 10. luku).

Jerusalemien temppelin neuvostolla oli valta käsitellä asioita, jotka liittyivät juutalaisiin. Saulin toiminta vainoajana Jerusalemissa perustui neuvoston valtaan. Saulilla ei ollut oikeutta vainota niitä uskovaisia (kristittyjä), jotka eivät olleet juutalaisia.

Tekstimme kertoo, kuinka Kristukseen uskovia vainonnut Saul itse kääntyy Kristukseen uskovaksi. Hänellä ei ole tähän sisäistä kutsumusta, vaan hänet käännytetään. Kertomus ei sisällä mitään valtuuksia Saulille, ainoastaan lyhyen maininnan siitä, että Saul joutuu kärsimään Jeesuksen nimen tähden. Saulin valtuutuksista tehtävään Paavali (Saulin kreikkalainen nimi) itse kertoo puheessaan kansalle, kun hänet oli otettu kiinni Jerusalemin temppelissä. Siinä hän toteaa, että ensin Ananias välitti hänelle valtuutuksen apostolin tehtävään ja sen vahvisti itse Jeesus (Ap.t. 22: 12 – 21). Tästä eteenpäin Apostolien tekojen kirja suuntaa mielenkiintonsa Sauliin pois Pietarista ja muista apostoleista.

”Saul uhkui yhä vihaa” yhdistää tämän kertomuksen Stefanoksen jälkeiseen aikaan, jolloin Saul vainosi kristittyjä (Ap.t. 8: 3). Ylipapin kirjeet Damaskoksen synagogille valtuuttamaan Saulin vainotoimenpiteet on ongelmallinen kohta. Meillä ei ole tietoa siitä, että ylipapeilla olisi ollut tällasta valtaa muualle. ”Saul halusi vangita ”tuolle tielle lähteneet”, tämä tarkoittaa uskovia (kristittyjä), jotka noudattivat elämässään Kristuksen opetusta. Jeesus myös itse toteaa, että Hän on ”tie, totuus ja elämä” (Joh. 14: 6).

Taivaasta leimahtava valo ei ole ilmestys vaan sokaiseva ase vainoajaa vastaan. ”Saul, Saul, miksi vainoat minua?” Silloin kun Jeesusta vainottiin Hänen maanpäällisen elämänsä aikana, Saul ei ollut paikalla. Mutta kun Jeesuksen opetuslapsia vainotaan, niin Hän itse on läsnä ja Hän kärsii meidän kanssamme. Saulin kysymys: ”Herra, kuka sinä olet?” osoittaa hänen virheensä. Hän ei tunnistanut elävää Herraa uhrinaan. Valon sokaisema vainoaja oli kyvytön minkäänlaiseen toimintaan, ei kulkemaan, syömään tai juomaan. Myöhemmin Paavali kuvasi kokemustaan profeetalliseksi kutsuksi (Gal. 1: 15) ja kokemukseksi ylösnousseesta Kristuksesta (Gal. 1: 16; 1. Kor. 15: 8).

Vanhassa suomennoksessa 1700 -luvulta on jakeen viisi lopussa ja kuusi alussa teksti, jota uudemmissa suomennoksissa ei ole: ”työläs on sinun potkia tutkainta vastaan. Niin hän vapisi, hämmästy i ja sanoi: Herra, mitäs minua tahdot tekemään?” Erilaisissa käännöksissä eri kielille osassa tämä teksti on, osassa ei. Tutkain tarkoittaa karjan ohjaamiseen tarkoitettua piikkisauvaa. Tekstin ajatus on, että jumalallista tahtoa ei tule vastustaa.

Opetuslapsi Ananias sai näyn, jossa Herra käski häntä menemään Suorallekadulle. Katu tunnetaan historiassa ja se on edelleen olemassa (Darb el-Mostakim, Damaskoksen vanhassa kaupungissa). Nähtävästi Ananias oli yksi uskovaisten johtajista. Paavali mainitsee hänet myöhemmin (Ap.t. 22: 12). Saul oli kotoisin Tarson kaupungista ja kaupungin nimeä käytettiin hänestä hänen oman nimensä

lisäksi.

Joidenkin tutkijoiden mukaan Ananias totteli välittömästi. Voisimme jatkaa lukemista jakeesta 12 suoraan jakeeseen 17. Tällöin jakeita 13 - 16 olisi pidettävä lisäyksenä. Ne puolustavat kuitenkin paikkaansa tekstissä, sillä niissä tuodaan esille se, mikä Saul oli ennen sokaisevaa valoa ja mikä hänestä oli tuleva Jumalan valittua hänet ”tunnustamaan nimeäni maailman kansojen ja kuninkaiden ja myös Israelin kansan edessä”. Saul oli valittu tiettyyn tehtävään niin kuin profeetat valittiin Vanhassa testamentissa (vrt. Jer. 1: 5). ”Minä tulen osoittamaan hänelle, että hän joutuu paljon kärsimään minun nimeni tähden” sisältää ironiaa: kiihkeästä vainoajasta oli tuleva kiihkeästi vainottu.

Ananiaan sanat: ”Jeesus, joka ilmestyi sinulle” ovat pääsiäisen ilmestyksistä tutut. Paavali puhuu itse tästä tapahtumasta ilmestymisenä (1. Kor. 15: 8, Ap.t. 26: 16). Anania ”pani kätensä Saulin päälle”. Tällöin Saul sai näkönsä takaisin ”ja hänet kastettiin”.

Päivän evankeliumi

”Herra sanoi luokseen tulleille juutalaisille: Minä olen elämän leipä. Teidän isänne söivät autiomaassa mannaa, ja silti he ovat kuolleet. Mutta tämä leipä tulee taivaasta, ja se, joka tätä syö, ei kuole. Minä olen tämä elävä leipä, joka on tullut taivaasta, ja se, joka syö tätä leipää, elää ikuisesti. Leipä, jonka minä annan, on minun ruumiini. Minä annan sen, että maailma saisi elää.” Tästä sukeutui kiivas väittely juutalaisten kesken. He kysyivät toisiltaan: ”Kuinka tuo mies voisi antaa ruumiinsa meidän syötäväksemme?” Jeesus sanoi heille: ”Totisesti, totisesti: ellette te syö Ihmisen Pojan lihaa ja juo hänen vertaan, teillä ei ole elämää. Mutta sillä, joka syö minun lihani ja juo minun vereni, on ikuinen elämä, ja viimeisenä päivänä minä herätän hänet.” (Joh. 6: 48 – 54)

Jatkamme edelleen elämän leipä -aihetta. Nyt mannaa ja elämän leipää verrataan toisiinsa. Ne, jotka söivät autiomaassa mannaa, ovat kuolleet. Se, joka syö tätä taivaasta tullutta elävää leipää, ei kuole, vaan elää ikuisesti. Tällä osoitetaan mannan ja elävän leivän ero.

Tämä teksti täydentää jaetta 35: ”Jeesus sanoi: ”Minä olen elämän leipä. Joka tulee minun luokseni, ei koskaan ole nälissään, ja joka uskoo minuun, ei enää koskaan ole janoissaan.” Se, joka tulee Jeesuksen luo on pelastuva, hänellä on ikuinen elämä. Sanonnat ”ei nälissään” ja ”ei janoissaan” viittaavat taivasten valtakunnan elämään.

Jakeessa 51 puolivälissä tulee esille uusi asia: ”Leipä, jonka minä annan, on minun ruumiini. Minä annan sen, että maailma saisi elää.” Sanasto muuttuu eukaristian sanastoksi. Joidenkin tutkijoiden mukaan jakeet 51 – 59 on laadittu evankeliumia kirjoitettaessa, jotta Jeesuksen opetus tulisi

ymmärrettyä oikein. Niillä siis ei korjata Jeesuksen opetusta.

”Minä annan se, että maailma saisi elää” tuo esille uuden puolen Kristuksen matkasta kärsimyksiinsä. ”Jumala on rakastanut maailmaa, että antoi ainoan Poikansa” (Joh. 3: 16) kertoo Isän toiminnasta maailman puolesta. Nyt Kristus todistaa, että Hän antaa oman ruumiinsa. Tämä kertoo Kristuksen omasta tahdosta, Hän ei vain toteuttanut Isän tahtoa, vaan se oli myös Hänen tahtonsa.

”Että maailma saisi elää” voi merkitä kahta eri asiaa. Se voi viitata elämään ylösnousemuksen jälkeen taivasten valtakunnassa. Se voi merkitä myös pyhitettyä elämää tässä maailmassa.

”Leipä, jonka minä annan, on minun ruumiini” tulee ymmärtää juuri näin. Siinä ei lue mitään kuvailevaa sanaa, esimerkiksi ”edustaa, ikään kuin” tms., vaan leipä on Kristuksen ruumis. Miten se on mahdollista, sitä Kirkko ei selitä. Ehtoollisen sakramentissa leipä siunataan Kristuksen Ruumiiksi Pyhän Hengen vaikutuksella.

Teksti kuvaa eukaristiaa, kiitosuhria. Todennäköisesti kyse on apostoli ja evankelista Johanneksen perustamista seurakunnista. Tämä ilmenee esillä olevasta tekstistä. Nykyään eukaristiset rukoukset puhuvat Kristuksen Ruumiista ja Verestä. Johanneksen perustamissa seurakunnissa käytettiin ruumiin sijaan sana ”liha”. Me emme kuitenkaan saa unohtaa sitä, että ihmisillä pitää olla myös usko. Mikään sakramentti ”maagisena toimituksena” ei voi korvata uskoa. Juutalaiset eivät ymmärtäneet Jeesuksen opetusta, sillä he ymmärsivät kirjaimellisesti Jeesuksen ruumiin syömisen.